

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-5

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til realkreditlov.

Af boligministeren (Agnete Laustsen).

(Fremsat 11/10 89. Første behandling 25/10 89. Betænkning 8/12 89. *Rettelsesblad*).

Der var stillet 38 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 12 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditlignende lån og andelsboliglån m.v.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).

(Fremsat 11/10 89. Første behandling 25/10 89. Betænkning 8/12 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Baadsgaard (S):

Det er både uforståeligt og urimeligt, at flertallet i Boligudvalget absolut ville have betækningsafgivelsen presset igennem allerede i fredags, til trods for at der var både ubesvarede spørgsmål og henvendelser til udvalget, der ikke var behandlet.

Nu har vi heldigvis ifølge grundloven mulighed for at få en tredje behandling og dermed fornyet udvalgsbehandling, og jeg vil allerede nu anmode om, at både L 26 og L 28 henvises til fornyet udvalgsbehandling. Der er nemlig flere forhold, der ikke er afklaret. Det er muligt, at vi kan afklare nogle her, og resten kan vi forhåbentlig få afklaret i udvalget.

Lovforslaget genindfører kontantlån i realkreditte, og disse lån blev afskaffet som led i skattereformen. Derfor vil jeg gerne spørge boligministeren, hvordan hun forestiller sig at håndtere denne sag i forhold til skatterepartierne.

Boligministerens forslag om vedtægtsbestemmelser om stemmeretsbegrænsning er meget vagt efter vor opfattelse. Vi vil have en stemmeretsbegrænsning, der garanterer, at den fond eller forening, der kommer til at eje de eksisterende realkreditinstitutter som aktieselskaber, får en suveræn indflydelse over realkreditaktieselskaberne. Det mener boligministeren tilsyneladende også at den skal have. Sådan kan vi læse bemærkningerne, men hvorfor så ikke skrive det i lovteksten?

I den forbindelse vil vi også gerne have præciseret reglerne for valg til bestyrelsen og fonden, så det er endnu klarere end i øjeblikket, hvordan disse valg skal foregå, så vi kan være sikre på, at låntagerne og obligationsejerne kan styre disse fonde og foreninger.

Vi skal også have klarhed over magtstrukturen, hvis der dannes et holdingselskab i forbindelse med omdannelse til aktieselskab. Det har vi fået et svar om, men vi må have det nærmere behandlet i udvalget. Vi har ikke haft det svar så længe.

Et tredje forhold drejer sig om accessorisk virksomhed, som det så smukt hedder, altså tilknyttet virksomhed til kreditinstitutterne. Det er vor opfattelse, at hvis denne virksomhed er af et vist omfang, bør det være i selvstændige selskaber, så vi får mulighed for at gennemskue

[Baadsgaard]

regnskabsforholdene og se, hvad det er, der giver overskud inden for foretagendet, og hvad det er, der giver underskud. Det vil vi gerne have præciseret nærmere under det følgende udvalgsarbejde.

Vi vil ikke være med til at give tillægslån op til 80 pct. i private udlejningsejendomme. Hvad der skal optages af lån i disse ejendomme, skal i princippet bruges til ejendommens forbedring, og det vil vi stille ændringsforslag om til tredje behandling, for på grund af hastværket har det ikke kunnet nås her til andenbehandlingen.

Ligeledes har vi planer om at forbedre lånemuligheder til vedvarende energianlæg. Det er vi villige til at drøfte, men vi mener ikke, at det er rimeligt, at miljøministeren sådan affærdiger det uden videre. Jeg mener også, at miljøministeren er forpligtet til at leve op til Brundtland-rapporten. Det vil vi også vende tilbage til.

Som det forhåbentlig er fremgået af det foregående, er der mange uafklarede spørgsmål. Socialdemokratiet har nogle præcise krav til forslaget, og dem vil vi anbefale boligministeren at lytte til, hvis boligministeren ønsker at få lovforslaget vedtaget med et bredt flertal. Og det har jeg forstået at boligministeren gerne vil, så forhåbentlig får vi det afklaret.

Vi vil også se på spørgsmålet om låntagernes muligheder for at overskue de lånetilbud, de nu kan få af de endnu flere kreditselskaber, der bliver dannet.

Jeg ved godt, at det skal fremgå, hvor meget renten vil være, men jeg vil gerne stille det spørgsmål til boligministeren, om det ikke vil være rimeligt, at der bliver udformet et standard-skema, sådan at man ved et lånetilbud kan få oplyst ganske præcist, hvilke nøgletal der knytter sig til lånet, så man kan sammenligne dem fra lån til lån. Derved stilles låntagerne, som jo er den svageste part, hvad angår indsigt i disse forhold, bedre, når de skal vurdere de lånetilbud, de har fået.

Til de konkrete ændringsforslag vil jeg godt sige, at vi mener, at ændringsforslagene fra Kristeligt Folkeparti vil kunne give anledning til lånefinansieret forbrug. Vi er i hvert fald ikke overbeviste om, at det kan undgås. I bedste fald mener vi, at lovforslagene er inderlig overflødige, og derfor vil vi stemme imod dem.

Desuden vil vi stemme imod ændringsforslag nr. 15 om at give realkreditinstitutterne ret

til at eje fast ejendom op til en grænse på 5 pct. af deres egenkapital. Vi finder ikke, at det er velargumenteret at give denne adgang.

De øvrige ændringsforslag, der er fremsat af boligministeren, kan vi tilslutte os; dels er mange af dem rent tekniske, og det er helt fint, dels er der enkelte, der rummer nogle substantielle ændringer i forhold til lovforslaget, og dem kan vi også tilslutte os på nær dem, jeg har nævnt her.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Jeg har mærket mig Socialdemokratiets betænkning-bidrag, hvori man besværer sig over betænkning-afgivelsen, som det også fremgik af ordførerens tale. Jeg vil gerne minde om, at det var i fuld enighed, at udvalget fastsatte sidste dato for spørgsmål til den 1. december 1989.

Vi har også været enige, som det er skik og brug, om, at man efter den dato samler op, hvad der måtte være, og hvis nogle af spørgsmålene og svarene skulle give anledning til, at vi yderligere skulle drøfte nogle forhold i udvalget, havde vi erklæret os villige til at mødes mellem anden og tredje behandling, og det kommer vi også til nu. Derfor kan man ikke sige, at der var ubesvarede spørgsmål, som man ikke ville have besvaret fra flertallets side.

Jeg vil også sige, at vurderingen, at der har været tale om hastværksarbejde, selvfølgelig er subjektiv. Vi har arbejdet med denne lov længe, og vi har altså også gjort det her, efter at vi er startet med det nye-lovforslag fra boligministeren i denne samling. Men med de bemærkninger, som ordføreren for Socialdemokratiet er kommet med, og det udvalgsarbejde, vi skal have nu, ville det glæde mig overordentligt, hvis realkreditloven kunne blive vedtaget med så bredt et flertal som overhovedet muligt. Realkreditten fortjener det, og befolkningen, som skal benytte sig af den, fortjener det.

Og jeg synes, at vi godt kan være tilfredse med, at det nok ikke har været hastværksarbejde af alligevel. Vi har gjort vores hjemmearbejde.

Holger K. Nielsen (SF):

Vedrørende proceduren, som den konservative ordfører var inde på, var tilfældet jo, at der i allersidste fase stadig var ubesvarede spørgsmål, også i forhold til henvendelser udefra – henvendelser fra de mennesker, der i høj grad skal arbejde med denne lovgivning. Vi ved jo

[Holger K. Nielsen]

alle, at der er tale om et meget kompliceret lovkompleks, som vi har behandlet ganske grundigt – det vil jeg gerne sige – men når der i sidste fase stadig væk er ubesvarede spørgsmål, er det jo helt uforståeligt, at regeringspartierne, støttet af Kristeligt Folkeparti, med vold og magt ville jappe betækningsafgivelse igennem på den måde, det skete på.

Derfor er vi nødt til at redegøre mundtligt her ved andenbehandlingen. Vi er nødt til at tage en ny udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, og det betyder jo i virkeligheden bare, at vi har udskudt noget af det arbejde, som formentlig kunne være foretaget før andenbehandlingen, men gjort er gjort, og vi må så forsøge at få det bedst mulige ud af det.

Det er jo ingen hemmelighed, at vi hele tiden har været kritiske over for forslaget til ny realkreditlov. Jeg skal ikke gentage min tale fra førstebehandlingen, men blot sige, at udvalgsbehandlingen ikke har forårsaget, at vi har ændret opfattelse på det punkt.

Vi er ikke i tvivl om, at denne lov på en række helt afgørende områder vil ødelægge det realkreditsystem, vi har kendt her i landet, et realkreditsystem, der vel kan kritiseres, men som alligevel på mange måder er et meget effektivt og et meget velfungerende system – i og med, at kreditforeningerne så at sige blot fungerer som formidlere, som kontaktorganer mellem långivere og låntagere, og i den sammenhæng som foreninger har været i stand til at opbygge et effektivt virkende creditsystem i forhold til ejendomsmarkedet.

Hvad betyder dette lovforslag? Det betyder, at realkreditinstitutterne bliver aktieselskaber med deraf følgende krav om indtjening, krav om udbytte til aktionærerne, og det giver mulighed for det, man kalder accessorisk virksomhed, at realkrediten skal indgå i den generelle omstrukturering på kapitalmarkederne, som finder sted i øjeblikket.

Det kan man så være enig eller uenig i, men det er i hvert fald et faktum, at det realkreditsystem, vi har kendt, og som vel kan kritiseres – og det har vi gjort – men som alligevel er meget effektivt, vil blive ødelagt. Med denne lov vil vi gå i retning af det, man kalder finansielle supermarkeder, finansielle konglomerater, hvor man ikke længere sonder mellem de forskellige kreditformer. Man skal være klar over, at det vil være konsekvensen af det her.

Man argumenterer med, at det er nødvendigt af hensyn til EF's indre marked. Jeg vil blot gøre opmærksom på, at en del af det 2. samordningsdirektiv godt kunne vente med at blive implementeret til et langt senere tidspunkt.

Lad mig gøre opmærksom på, at der også er andre muligheder end blot at lave denne ændring her i Danmark. Man kunne godt, hvis man ville, gøre et forsøg på at fastholde det system, som vi kender i Danmark. Det har man overhovedet ikke forsøgt, man er bevidst gået ind på at lade realkrediten indgå i den udvikling mod finansielle supermarkeder, som vi mener er så betænkelig.

I den sammenhæng skal jeg sige, at vi stemmer imod det første ændringsforslag fra regeringen. Vi mener, at det er en yderligere svækkelse af mulighederne for at inddæmme dansk realkredit i forhold til udlandet.

Et punkt, som jeg godt vil tage op nu, er spørgsmålet om vedvarende energi. Ligesom den socialdemokratiske ordfører var jeg meget skuffet over, at regeringen ikke i højere grad var positiv over for at forbedre mulighederne for indeksfinansiering af vedvarende energianlæg, for det er et problem mange steder. Hvor f.eks. en boligforening eller en institution, der ikke er omfattet af den særlige paragraf om kulturelle institutioner, ønsker at satse på et solfangeranlæg som supplement til det eksisterende energianlæg, kan man ikke få den gunstige finansiering, som er udtrykt i loven.

Vi er skuffede over regeringen, som jo har en energiminister, der i tide og utide taler om Brundtlandrapporten. Vi synes ikke, at det hænger sammen, når boligministeren i samme åndedræt i forslag til realkreditlov afviser at arbejde for, at vedvarende energi kan få så gunstig en finansiering som overhovedet muligt.

Ligesom Socialdemokratiet er også vi skeptiske over for forslagene fra Kristeligt Folkeparti, men alt i alt har den meget grundige udvalgsbehandling ikke fået os til at ændre opfattelse i forhold til de meget kritiske bemærkninger, vi også havde ved førstebehandlingen.

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiet har i betænkningen sagt, at vi ville redegøre for vores stilling ved anden behandling, og det skal vi hermed gøre.

Ændringsforslagene er udtryk for mange forskellige ting; der er både gode og dårlige ting

[Kirsten Jacobsen]

imellem, og derfor er der også nogle, vi vil stemme ja til, og nogle, vi vil stemme nej til.

Når det gælder ændringsforslagene nr. 6, 7 og 8, som er stillet af Kristeligt Folkeparti, kunne man umiddelbart tro, at det er en lempelse i forhold til det oprindelige og det foreliggende lovforslag. Men jeg har sammenholdt det med teksten i lovforslaget, og jeg mener, at der er store problemer i de tre ændringsforslag, og da forslaget nu er begæret tilbage til udvalget, vil Fremskridtspartiet ved afstemningen stemme nej til alle tre ændringsforslag. Derefter vil jeg se på dem i udvalget. Jeg er nemlig enig i intentionerne, men de skal i hvert fald stilles sådan, at de er korrekte og opfylder de intentioner, man har med dem.

Når forslaget alligevel skal til udvalgsbehandling, vil jeg også stille et ændringsforslag om at få ophævet den stramning, der er med hensyn til sommerhusene. Da det gik lidt stærkt her til sidst, kunne det altså ikke nås, hvis betænkningen skulle afgives, men nu får jeg lejlighed til at gøre det mellem anden og tredje behandling.

Sonja Albrink (CD):

CD kan støtte ministerens ændringsforslag. Vi vil stemme imod Kristeligt Folkepartis ændringsforslag, og under udvalgsbehandlingen vil vi tage stilling til selve lovforslaget.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Realkreditloven kan vel betragtes som en af hovedhjørnestenene i den finansielle verden, og det glæder mig derfor, at vi har haft mulighed for at behandle dette meget vigtige lovforslag grundlæggende og ikke, som formanden måske gav indtryk af, meget forhastet. Hr. Holger K. Nielsen bekræftede dette.

Jeg ser naturligvis meget gerne, at en så vigtig lov også får et bredt flertal bag sig, og accepterer derfor naturligvis, at forslaget går tilbage til Boligudvalget, hvor vi naturligvis, hvis det måtte ønskes, yderligere vil belyse nogle af de spørgsmål, som ikke mindst hr. Baadsgaard var inde på.

Det kan måske undre mig noget, at hr. Baadsgaard syntes, at der henstod så mange uafklarede spørgsmål. Forslaget har immervæk ligget i Boligudvalget i lige ved to måneder, så det er underligt, at mange af de ret væsentlige ting, hr. Baadsgaard tilsyneladende nu har an-

fægtelser over, først kommer op i sidste øjeblik. Jeg mener, at Boligministeriet har arbejdet helt usædvanlig hurtigt og helt usædvanlig kontant og dygtigt ved at besvare spørgsmålene i det øjeblik, hvor de overhovedet kom på vores bord. Jeg kan bekræfte det, fru Lizzie Lichtenberg sagde: at mange af dem endda var stillet, efter at der var lukket for indgivelse af spørgsmål til udvalget.

Hvad der i den forbindelse også kan undre mig, er, at en række større institutioner, foreninger osv. først efter, at lovforslaget har været til behandling i to måneder, kommer med nogle kommentarer til det. Det ville måske have været mere rimeligt, om disse interesseorganisationer havde ytret sig på et tidligere tidspunkt; så havde de naturligvis også fået svarene på et tidligere tidspunkt. Men ikke mere om det.

Jeg har trods alt indtryk af, at dette lovforslag er udtryk for, at der måske lige med hr. Holger K. Nielsen som undtagelse er en grundlæggende enighed om de principper, der skal gælde. Det er en tilpasning af realkreditverdenen til de nye finansielle markeder, til ændrede konkurrenceforhold og naturligvis først og fremmest til EF. Jeg kan sige, at vi har taget hul på det, der hedder 2. samordningsdirektiv, og at vi allerede nu har valgt at lovgive for en række områder alene for at hjælpe realkreditte på dette meget konkurrencebetonede område og give den bedre mulighed for at tilpasse sig markedet. Det synes jeg er meget positivt.

Hr. Baadsgaard stillede mig et konkret spørgsmål om, hvordan mulighederne for at genindføre kontantlån er på baggrund af den skattereformaftale, vi har. Jeg vil hertil sige, at jeg ikke ønsker, at der skal bestå nogen som helst tvivl om, hvorvidt den aftale er opfyldt eller ej. Jeg agter derfor, når forslaget nu mellem anden og tredje behandling går tilbage til udvalget, at stille et ændringsforslag, der eventuelt kunne gå ud på, at boligministeren fik bemyndigelse til at genindføre kontantlån på et senere tidspunkt; så kunne vi i fællesskab gennemgå, hvad baggrunden er for dem, og i hvilket omfang vi har mulighed for at genindføre dem.

Hr. Baadsgaard stillede spørgsmål om muligheden for at indføre standardskemaer for lånetilbud. Jeg synes, at Realkreditrådet passende som en konsekvens af denne debat kunne tage op til overvejelse, om det ville være en mu-

[Boligministeren]

lighed, der kunne opnå enighed om mellem institutterne til gavn for de kunder, som skal nyde godt af deres tjenester.

Jeg forstår, at vi får en yderligere drøftelse af nogle af de ting, som jeg synes er meget udførligt beskrevet, nemlig stemmeretsbegrænsning, valg til bestyrelse og accessorisk virksomhed. Det har været meget grundigt belyst fra Boligministeriets side, men kan vi gavne det gode klima og bistå det brede flertal, jeg ønsker bag dette lovforslag, vil vi naturligvis stå til disposition.

Hr. Holger K. Nielsen mente, at dette lovforslag ville ødelægge realkreditsystemet. Mit indtryk under de mange forhandlinger og også ud fra hele det oplæg, der har ligget forud for forslagets tilblivelse, som Realkreditrådet har været ganske involveret i, har været, at langt størstedelen af disse ting har realkreditverdenen selv ønsket, og at det er noget, den selv er meget tilfreds med.

Der kan, og jeg var lige ved at sige naturligvis, aldrig blive fuld enighed mellem realkrediten og regeringen om den liberalisering, som realkrediten naturligvis måtte ønske, men hvor regeringen selvfølgelig må se på den risiko for forbrugsudvidelse, der kunne ligge i den. En sådan total liberalisering har vi ikke ønsket, men institutternes og kundernes ønske om, at der også på dette område sker forenkling og afbureaukratisering, er i meget vidt omfang imødekommet ved ensartede låneregler for forskellige typer ejendomme og også ved afskaffelse af den formålsbestemelse, som hidtil har været gældende for erhvervsjendomsområdet.

Fru Kirsten Jacobsen forudsagde, at hun ville stille et ændringsforslag om sommerhuse. Vi må naturligvis se, hvad det kommer til at gå ud på. Jeg vil dog gerne sige, at der i det foreliggende lovforslag er sket en lempelse for sommerhusenes vedkommende i den forstand, at løbetiden for om- og tilbygninger er sat op fra 15 til 20 år. Så er der sket en stramning af ydelsen, det er helt korrekt, men der er dog set på både ydelse og løbetid. Vi kan naturligvis diskutere det videre under den yderligere behandling, som nu skal finde sted.

Formanden:

Vi skal, som det fremgår af dagsordenen, være mange sammen længe i salen i dag, og hvis jeg ikke skal bruge klokken hele tiden, vil jeg

bede medlemmerne overveje ikke blot at lytte til, hvad der siges, men også at lytte til, i hvilken grad samtale forstyrrer arbejdet i salen.

Baadsgaard (S):

Det var til boligministerens bemærkninger. Det, jeg ankede over, var, at der i udvalget pludselig skulle afgives betænkning. For det første er det ikke en absolut nødvendighed, at dette lovforslag bliver vedtaget før jul. For det andet har vi haft seks uger. Man kan diskutere, om det er rimeligt, men jeg finder ikke, at det er god tid til behandling af et så stort lovforslag.

Jeg synes, vi har fået mange gode og grundige svar fra boligministeren og fra Boligministeriet; det skal der ikke herske nogen tvivl om. Men det, mine bemærkninger gik på, var netop, at et flertal i udvalget absolut skulle afgive betænkning. Hvis flertallet havde fulgt sin første indstilling, havde vi fået lovforslaget til anden behandling med de yderligere 14 ændringsforslag, som boligministeren i mellemtiden har trukket tilbage, fordi man fandt, at det nok ikke var så hensigtsmæssigt at stille dem nu. Derfor synes jeg ikke, at mine bemærkninger var så irrelevante, som boligministeren tilsyneladende mener.

Jeg er tilfreds med boligministerens bemærkninger til mine indvendinger mod kontantlån, og dem får vi lejlighed til at få præciseret nærmere under udvalgsbehandlingen.

Derimod lyttede jeg forgæves efter boligministerens kommentarer til det, jeg sagde om stemmeretsbegrænsning. Vi vil godt stemme for boligministerens ændringsforslag om, at der i vedtægterne for fonde og foreninger skal stå, at der skal være en stemmeretsbegrænsning, men vi vil gerne have lidt mere hånd i hanke med, hvad disse vedtægter skal indeholde om stemmeretsbegrænsning.

I boligministerens bemærkninger til ændringsforslaget står, at den skal sikre fonden/foreningen suveræn indflydelse, når der kommer nye aktionærer, og det er godt nok. Vi vil bare gerne have det forstærket således, at vi er sikre på, at når engang disse vedtægter er skrevet, står der også det, som både boligministeren og Socialdemokratiet er enige om skal stå der.

Jeg lyttede ikke helt forgæves, for jeg fik dog en kort bemærkning om, hvad jeg lægger i, at der skal være større indsigt. Det er da muligt, at boligministeren synes, det skal overlades til Re-

[Baadsgaard]

alkreditrådet, men det, der er afgørende, er, at det bliver et standardskema, som man skal bruge alle vegne. Men kan vi få Realkreditrådets tilsagn om, at man vil lave sådan et skema, hvoraf relevante oplysninger skal fremgå, kan det også tilfredsstillende os. Jeg synes, det er væsentligt, at låntagerne også, når de nu får lejlighed til at gå ud på et langt større marked, får mulighed for at sammenholde de tilbud, som er væsentlige og afgørende for deres økonomi.

Vi fastholder vor modstand mod at stemme for Kristeligt Folkepartis ændringsforslag. Vi forstår, at også det problem skal tages op under den fornyede udvalgsbehandling.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal nøjes med at tage fat på ét punkt, som jeg ikke fik besvaret, og det var spørgsmålet om vedvarende energianlæg.

Synes boligministeren ikke, at det er lidt selvmodsigende og måske lidt mærkeligt, at man på den ene side har en energiminister, der meget offensivt kører frem med Brundtlandrapporten og med, at det er vigtigt, at vi satser på vedvarende energi, og at vi på den anden side har en boligminister, der i forbindelse med realkreditloven afviser at forbedre finansieringsmulighederne for vedvarende energi?

O.k., det kan da være en del af regeringens almindelige interne vanskeligheder, men alligevel vil jeg godt have en kommentar fra boligministeren, og hvis boligministeren ikke ønsker det, så i det mindste fra energiministeren, om, hvorvidt det virkelig kan være rigtigt, at regeringen tilsyneladende lider af denne skizofreni, at den ene hånd ikke ved, hvad den anden gør, at energiministeren gør ét, boligministeren noget andet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til realkreditlov. (Lovforslag nr. L 26).

§§ 1 og 2, ændringsforslag nr. 1, § 3, således ændret, §§ 4-7, ændringsforslag nr. 2, § 8, således ændret, ændringsforslag nr. 3, § 9, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 10, således ændret, § 11, ændringsforslag nr. 5, § 12, således ændret, og §§ 13-24.

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes, idet 73 stemte for, 98 imod.

§ 26
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes uden afstemning.

§ 27
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes uden afstemning.

§ 25 og §§ 28-32
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9, § 33, således ændret, §§ 34 og 35, ændringsforslag nr. 10, § 36, således ændret, §§ 37 og 38, ændringsforslag nr. 11, § 39, således ændret, §§ 40-49, ændringsforslag nr. 12, § 50, således ændret, ændringsforslag nr. 13, § 51, således ændret, §§ 52-57, ændringsforslag nr. 14, § 58, således ændret, og §§ 59 og 60 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15
vedtoges med 95 stemmer mod 76.

§ 61, således ændret, §§ 62 og 63, ændringsforslag nr. 16, § 64, således ændret, §§ 65-69, ændringsforslag nr. 17, § 70, således ændret, §§ 71-77, ændringsforslag nr. 18-24, § 78, således ændret, ændringsforslag nr. 25-27, § 79, således ændret, § 80, ændringsforslag nr. 28, § 81, således ændret, §§ 82-86, ændringsforslag nr. 29, § 87, således ændret, §§ 88-93, ændringsforslag nr. 30 og 31, § 94, således ændret, ændringsforslag nr. 32 og 33, § 95, således ændret, ændringsforslag nr. 34, § 96, således ændret, ændringsforslag nr. 35, § 97, således ændret, §§ 98 og 99, ændringsforslag nr. 36 om en ny affattelse af § 100, § 100 i den nye affattelse, §§ 101 og 102, ændringsforslag nr. 37 og 38, § 103, således ændret, og §§ 104 og 105 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om realkreditlignende lån og andelsboliglån m.v. (Lovforslag nr. L 28).

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 47:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser. (Afskaffelse af 25 pct.-tillægget).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 1/11 89. Første behandling 15/11 89. Betænkning 8/12 89. Ændringsforslag nr. 1 af 11/12 89 uden for betænkningen af arbejdsministeren).

I betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af arbejdsministeren (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af arbejdsministeren:

Til § 2

1) Paragraffen affattes således:

»§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1990, således at godtgørelse udbetales efter ovenstående regler, hvis kurset påbegyndes den 1. januar 1990 eller senere.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Den foreslåede ændring bevirker, at de kursister, der deltager i kurser, som er igangsat inden lovens ikrafttræden den 1. januar 1990, og som modtager forhøjet godtgørelse, ikke får nedsat deres godtgørelse under kursusforløbet.

Ændringen indebærer således, at loven først får virkning for kurser, der påbegyndes den 1. januar 1990 eller senere.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling**Bakholt (S):**

Arbejdsministeren har stillet et ændringsforslag uden for betænkningen, som går ud på, at de kursister, som er startet på et kursus, men ikke har gjort det færdigt, inden loven skulle træde i kraft, fortsat kan få det kursusgodtgørelsesbeløb, de var lovet, da de startede. Det er vi selvfølgelig tilfreds med, og det kan vi stemme for.

Udvalgsarbejdet med dette lovforslag har til fulde bekræftet, at det vil få meget store negative konsekvenser for lønmodtagerne. Det vil også få nogle negative konsekvenser for de små og mellemstore virksomheder, som har gjort en uddannelsesindsats. Det er et meget stort tilbageskridt for det samlede voksenuddannelsesarbejde i dette land, hvis dette lovforslag bliver gennemført, og det er der meget der tyder på det bliver. I en situation, hvor der er brug for en ekstraordinær uddannelsesmæssig indsats, vælger regeringen altså at gå lige præcis den modsatte vej.

Dette lovforslag vil altså for det første ødelægge grundlaget for en række uddannelsesaftaler, der er indgået på de enkelte virksomheder mellem virksomheden og lønmodtagere, for de aftaler er indgået på grundlag af den eksisterende lovgivning, som nu pludselig ændres. Men jeg er også sikker på, at det vil virke ødelæggende på det fremtidige arbejde for at få aftalt de uddannelsesaftaler med virksomhederne, som der er så hårdt brug for. Det vil sige, at den uddannelsesplanlægning, som vi måtte ønske os, vil blive slået i stykker.